

"SITTEEN, YHDEN
JOUKON ALKA
KARVOSET KUTSU
MUT YÖKSI
KYLÄÄN."

PAINAJAISIA JA KAAOSTA UNIKURKIALASSA

Laura Honkasalo

**UNIKURKIALA ON
26-VUOTIAAN VILLE
PYNNÖSEN ESIKOISAL-
BUMI, ROMAANIMAINEN
JA MONITAHOINEN KER-
TOMUS ERÄÄN LÄHIÖN
ASUKKAISTA JA HEIDÄN
VÄLISISTÄÄN SUHTEISTA.
NIMENSÄ MUKAISESTI
UNIKURKIALASSA
TAPAHTUU UNENOMAI-
SIA, MYSTISIÄ ASIOITA.**

Unikurkialan päähenkilö Justus palaa lapsuuden lähiöön jätettyään taideopinnot kesken. Justus on hyväuskoinen, melko neutraali kokija, jota muiden henkilöiden on helppo käyttää omiin tarkoituksiinsa. Lapsuudentoveri Marko järjestää Justukselle sokkotreffit kouluaikaisen ihastuksen kanssa, mutta kaikki ei olekaan sitä, miltä se näyttää. Vanhoista ystävästä on tullut pikkurikolisia ja kaiken taustalla väljyy painajaismainen tunnelma, joka juontaa juurensa lapsuuden tragediaan - leikkitoverin kuolemaan. Loppua kohden painajaiset voimistuvat ja kaaos tihtentyy.

150-sivuinen yhden tarinan albumi on Suomen olosuhteissa harvinainen saavu-

tus. Ville Pynnönen työsti albumiaan puoli vuotta. Unikurkiala on Pynnösen loppu työ Lahden muotoiluinstituuttiin, jossa hän on opiskellut vuodesta 1995.

- Tosiasiassa haluaisin kirjoittaa tarinan valmiiksi ensin, mutta en malta: piirtämisen on niin kova himo. Tulevaisuudessa haluan keskittyä käsikirjoittamiseen enemmän.

- Viisi vuotta sitten olin lopettamassa sarjakuvantekoa kokonaan, koska kirjoittaminen tuntui liian vaikealta. Petteri Tikkanen kannusti jatkamaan ja ensimmäinen palkinto Kemin kilpailun novellisarjassa [1998] rohkaisi paljon.

Parhaimmillaan Pynnönen piirsi albumia kolmekin sivua päivässä. Tarinan henkilöt olivat hahmoteltuina kun työ alkoi, mutta tarinaa Pynnönen kehittää piirtäessään. Dialogit hän kirjoitti suoraan puhelupuihin.

Albumin ateljeekritiikkona toimi Pynnöselle käsikirjoituksia tehnyt Heidi Hakkinen, joka "huomasi herkästi kökköydet". Loppuvaiheessa myös Petteri Tikkanen ja Marko Turunen lukivat albumin ja antivat palautetta.

Unikurkialan julkaisijana puolestaan toimi laadukkaasta pienlehdestään tunnettu Napa, joka on albumin myötä päässyt laajentamaan kustannustoimintaansa Miksi illiputtijulkaisija?

Jos olisin tarjonnut albumia vaik-

kapa Jalavalle, yhden albumin hinnaksi olisi tullut 100 markkaa, Pynnönen perustelee. - En itsekään maksaisi albumista kirjakaupassa niin paljon. Nyt hinta [60 mk] on kyllin halpa, mutta silti uskotava.

PITKÄT TARINAT LUMOAVAT

Ville Pynnönen haluaa tehdä ennen kaikkea pitkiä tarinoita.

- Sata sivua on maaginen raja, vaikka tietysti yksi sivu hyvää on paljon parempi asia kuin 50 sivua keskinkertaista materiaalia. Minä vaan satun olemaan kiinnostunut romaanitakuisesta kerronnasta.

Käsikirjoittaminen on herkkäviritteinen henkinen homma. Vaikka se osaisikin, vaaditaan ripaus puhdasta magiikkaa, että se toimisi. Minun on pakko vain istua pöydän ääreen, polttaa tupakkaa ja miettiä tarinaa. En voi jäädä odottelemaan, että ideat tulevat itsekseen kadulla kävellessä.

Piirtämisen suhteen Pynnönen tuntee olevansa varsinmalla pohjalla.

- Vaikka piirtäminen tuntuu usein vaikealta, osaan sen. Siksi kunnianhimon kohdistuu tällä hetkellä erin kaikkia kirjoittamiseen ja tarinankerron- taan.

Unikurkialassa on oma, erittäin

Rajut otteet ovat ikävä välttämättömyys novellissa Uudet leikkini näytän (Karjalano 10, 1998).

yhdenäinen maailmansa, jossa keskeisessä roolissa on taustamiljöö, lähiöympäristö.

- Lähiömiljöö tulee varmaan Kari Nenosen romaaneista. Lähiö on ahdas ja tylsä ja täynnä arkisia asioita, kuten matontamppausta. Halusin yhdistää siihen nimettömän kauhun ja pyörremyrskymäisen surrealismin. Halusin, että kertomus etenee normaalin rajoissa, mutta kaiken aikaa pinnan alta vilahdelee kaaos, ja loppu on täysin hallitsematon ja mystinen.

Unikurkiala on paitsi romaanimainen, myös hyvin elokuvallinen albumi. Kun mystiikkaa ja hallitsemattomuudesta tulee puhe, ei liene ihme, että Pynnösen suosikkijäajin lukeutuvat muun muassa David Lynch ja Ken Russell.

- Olen ehdottomasti elokuvafriikki ja sarjakuvahan on elokuvamaista kerrontaa - tosin en tiedä, pitäisikö sen olla. Monet ihmiset ovat kommentoineet, että sarjakuvani ovat elokuvamaisia, enkä pyri välttelemään elokuvan vaikutusta piirtämiseen. Olen katsonut niin paljon elokuvia, että ne vaikuttavat väkisin, vaikka en osakaan analysoida kuvakulmia.

UNIKURKIALA TARJOAA LUKIJALLE PÄHKINÖITÄ

Unikurkiala eroaa suomalaisen taidesarjakuvan valtavirrasta siinä, että siitä puuttuu itsetiilyksen maku. Vaikka tarinassa onkin tekijälle läheisiä elementtejä, se on kuitenkin selkeästi fiktiivinen kertomus, joka juuri siksi tempaa lukijan mukaansa. Tarina liikkuu monella eri tasolla.

- Haluan pukea viihteen, melodraaman ja sarjapuaopperan muotoon asioita, jotka miellettyvät minua, Pynnönen määrittelle tyylilajinsa.

Hän ei hätkähdy siitä, että albumin joutuu lukemaan useaan kertaan, jos haluaa todella ymmärtää, miten kertomuksen eri elementit liittyvät toisiinsa.

- Albumin takakansitekstin kir-

joittanut Kivi Larmola sanoi, että ensimmäisen lukemisen jälkeen hän piti albumista, mutta alkoi sitten miettiä mitä tarinassa oikeastaan tapahtui. Hänen oli pakko lukea albumi useaan kertaan. Jos se toimii

paremmin kuin uskasin toivoakaan. Luotan ihmisten uteliaisuuteen!

Esimerkiksi albumin unijaksot ovat arvoituksellisia. Kenen unta ne ovat? Ovatko ne unta vai surrealistisia totta?

- Toisaalta pitäisi vääntää asiat rautalangassa, toisaalta ei. Rajanveto on vaikeaa. Jotkut hienot ideat ovat menneet lukijoilta täysin ohi, mutta se ei näytä häiritsevän lukukokemusta. Esimerkiksi juuri kukaan ei ole tajunnut, että Juulia ja Suvi ovat sama henkilö.

Samalla tavoin albumin loppu on arvoituksellinen. Justus makaa maassa menrosvolaivaa vasten. Onko hän kuollut vai ei? Käyttikö Suvi Justusta hyväkseen? Loppu herättää monia kysymyksiä.

- Mystisyys ja arvoituksellisuus ei saa kuitenkaan olla itsearvo. Toivon, ettei mystisyys ole minulle maneer. Välillä se

tuntuu kyllä kiviriippana jalassa.

Unikurkialan salaperäisestä Juuliahmasta piti alunperin tulla realistisemmin hullu, mutta hänestä kehittyikin unenomainen, salaperäinen hahmo. Kauhugenren kliseet eivät inspiroi Pynnöstä, hän pitää enemmän David Lynch -tyyppisestä kauhusta, jossa on mukana myös huumoria.

MENNEISYYS VAINOAA

Pynnönen on tahallan hyödyntänyt tarinassaan tiettyjä kliseitä.

- Mikä voisi olla kliseisempi asetelma kuin se, että päähenkilö palaa vuosien jälkeen kotiseudulle? Ja henkilöahmotkin ovat tavallaan kliseisiä. Päähenkilö Justus on melko mitäänsanomaton nössö ja hänen kavcrinsa Marko on tarinan pahis. Kliseitä on kuitenkin hyödynnetty hyvin.

Albumin keskeinen symboli, visuaalinen ja kerronnallinen kiintopiste, on puinen menrosvolaiva, josta tapahtumat lähtevät liikkeelle. Laiva aiheuttaa Justuksen ystävän Juhanan kuoleman. Tragedia vainoaa henkilöitä vielä vuosikymmenien jälkeenkin ja vaikuttaa lähiöyhteisön ihmisten välisiin jännitteisiin.

Lapsuuden surullisten tapahtumien vaikutus elämään kiinnostaa Pynnöstä teemana. Justuksen ja Markon toiminnan moottorina on Juhanan kuolema.

- Jos lapsena on tapahtunut jotain tosi pahaa, onko uskottavaa, että tapahtuma vaikuttaa käyttäytymiseen vielä aikuis-

nakin?, hän pohti.

- Itsestäni olen huomannut, että lasten tapahtumat voivat värvä pitkään, vaikka en olekaan kokenut samantaista kuin Juhanan kuolema Unikurkiolassa.

Unenomaisuudestaan huolimatta albumin tapahtumat sijoittuvat selvästi reaali maailmaan. Lähionuorten häirähtäminen rikoksen tielle tuo tarinaan yhteiskunnallisen juonteen. Kemissä palkittu novelli puolestaan kertoi koulukiusaamisesta ja oli omalla tavallaan kantaottava. Koululaisten välinen hierarkia ja sosiaaliset suhteet kiinnostavat Pynnöstä edelleen ja hän haluaisi palata teemaan.

MITÄ SEURAAVAKSI?

Kuten kaikkien sarjakuvantekijöiden, Ville Pynnösenkin pitää valmistumisen uhatessa ruveta miettimään, mistä tienaisi leipänsä. Sarjakuvalla kun on Suomessa melkein mahdotonta elää.

- Mainostoimistomaailma tuntuu vastenmieliseltä. Enemmän minua kiinnostaisi työskentely kustantamissa. Toisaalta sarjakuvanteon jääminen ilta- ja viikonlopputyöksi huolettia.

Unikurkiola tuntui ensin aktiivisarjakuvataiteilijan uran tilinpäätökseltä, mutta nyt on työn alla jo uusi albumi ja strippikokonaisuus, josta puolet on valmiina.

- Sarjakuvan tekö on pätkähuuhaa, mutta ei sitä voi lopettaakaan. Nyt alkaa tuntua, että haluan tehdä vielä lisää tarinoita. Olisin valmis piirtämään myös muidenkin käsikirjoituksia, jos vain tarinat olisivat kyllin vahvoja.

Seuraavassa albumissaan Pynnönen aikoo kehittää Unikurkiolan teemoja eteenpäin.

- Tulevaisuudessa haluan vähemmän rönsyilevyyttä ja vähemmän henkilöitä. Tusin kyllä vuosikausien sarjakuvanteko alkaa kantaa hedeimää.

- Toisinaan tulee vastaan, vaikka Vacuutissa ja Tähtivaeltajassa, kuuden vuoden takaisia juttuja, joita on tosi nolostuttavaa nähdä. Kolme viimeistä vuotta olen tehnyt töitä, joiden takana voin seistä. ■

Justus ystävänsä leikkauksen loppukodossa, joka muuttuu vähitellen synkemmäksi seudiksi.

sarjakuvat VILLE PYNNÖNEN

- **Kuolleen elämää** (Vacuum '93)
- **Difference** (Vacuum '95)
- Petteri Tikkasen kanssa tehdyt **Kammo- ja P niinkuin pelko-lehdet**
- Pieneen Kurpitsaan sarjat **Yökastellijan blues** (1997) ja **Mestari ja palvelija** (1998, käsiksi Mikko Torvinen)
- nettisarjis **Keltamustaa magiaa** (1997)
- Kemin novelli kilvan voittanut **Meidän luekan Milla Magia** (1998)
- **Valtakunta** (Napa 2, 1998)
- **Könönpelte 3 km** (Napa 3, käsiksi Heidi Häkkinen, 1999)
- **Turistit** (Tähtivaeltaja 1/99)
- **Utellias mummo** (Surma, 1997)
- **Lintukoto** (Hämärä 4, 1998)
- **Pisarolivat** (Ahnas 4, käsiksi Jaakko Herrala, 1997)
- **Unikurkiola** (Napatuote 2000)

